

KRUS informuje

Co czwarty wypadek przy pracy w gospodarstwach rolnych powstał w wyniku uderzenia, przygniecenia lub pogryzienia przez zwierzęta. Do wypadków dochodziło najczęściej podczas wykonywania prac związanych z obsługą bydła mlecznego. Główne ich przyczyny to niewłaściwy sposób obsługi, nieznanostwo zachowań zwierząt, nieprawidłowa konstrukcja pomieszczeń inwentarskich, agresywna reakcja zwierząt na nieznanne bodźce otoczenia.

Aby zmniejszyć ryzyko powstania wypadków należy przestrzegać następujących podstawowych zasad bezpiecznej pracy:

1) Budynki inwentarskie powinny być przestronne i dobrze oświetlone, z wydzielonymi stanowiskami dla zwierząt, korytarzem paszowym i bieżącą wodą. Należy je wyposażać w urządzenia techniczne ułatwiające pracę przy dowożeniu i dozowaniu pasz, usuwaniu odchodów zwierzęcych oraz pojeniu. Powierzchnia podłogi musi być równa, nienasiąkliwa, ograniczająca poślizg. Pozbawione progów drzwi powinny otwierać się na zewnątrz i posiadać zabezpieczenia przed samoczynnym zamknięciem.

2) Zagrody i kojce dla zwierząt należy konstruować w taki sposób, aby karmienie i zakładanie uwiązków mogło odbywać się bez konieczności wchodzenia pomiędzy zwierzęta. Drzwi do kójców powinny otwierać się na zewnątrz. Wielkość stanowisk powinna umożliwiać swobodny dostęp do zwierząt. Wskazane jest wydzielenie miejsca porodowego zapewniającego zwierzęciu spokój, poczucie bezpieczeństwa i swobodę ruchów.

3) Dbłość o ład i porządek w budynkach inwentarskich jest podstawowym elementem bezpieczeństwa i higieny pracy. Ciągi komunikacyjne nie mogą być zastawione. Nie używane narzędzia należy przechowywać w wydzielonym miejscu. Ostre przedmioty wystające ze ścian i zagród trzeba na bieżąco usuwać. Należy zapewnić właściwy mikroklimat oraz na bieżąco pozbywać się gryzoni i owadów. Nie można dopuszczać do zagrzybienia ścian i sufitów. Zagrody i stanowiska dla zwierząt należy regularnie sprzątać, a co najmniej 2 razy w roku gruntownie oczyszczać i odkażać.

4) Pomieszczenia sanitarne w budynkach inwentarskich ułatwiają utrzymanie higieny, pomagają uniknąć zakażenia chorobami odzwierzęcymi. Przed przystąpieniem do pracy należy zabezpieczyć wszelkie skaleczenia i założyć ubranie przeznaczone wyłącznie do pracy przy zwierzętach. W razie potrzeby trzeba korzystać z ochrony osobistych (rękawice, maski itp.). Podczas obsługi zwierząt nie należy dotykać ust i oczu brudnymi rękami, spożywać posiłków i palić tytoniu. Należy często myć ręce używając mydła lub środka dezynfekującego.

5) Osoby obsługujące zwierzęta muszą posiadać umiejętność przewidywania zachowań zwierząt. Powinny to być osoby dorosłe, sprawne fizycznie, znane zwierzętom i przyjaźnie do nich nastawione. Obsługę zwierząt silnych i karmiących należy powierzyć wyłącznie osobom dorosłym i silnym. Podczas złego samopoczucia i po spożyciu alkoholu nie można przystępować do pracy ze zwierzętami.

6) Charakter zwierząt gospodarskich jest w dużym stopniu kształtowany przez ludzi, którzy je obsługują. Szczególnej troski wymagają zwierzęta młode, w pierwszych tygodniach po urodzeniu. Wyjątkowo łagodnie należy obchodzić się ze zwierzętami podczas przemieszczania ich do nowego otoczenia, gdyż są wtedy zestresowane. Bardzo ważne jest dobre traktowanie krów podczas pierwszych udojów, by wyeliminować lęk przed dojeniem. Zwierzęta narowistych należy pozbywać się ze stada.

7) Zasada ograniczonego zaufania powinna być stosowana w codziennych kontaktach ze wszystkimi zwierzętami. Podchodząc, należy uprzedzać je głosem i oswajać dotykiem. W pracach związanych z bezpośrednią obsługą zwierząt trzeba działać zdecydowanie, ale spokojnie i rozważnie, bez pośpiechu (szczególnie przy zwierzętach silnych i karmiących). Nigdy nie można pozwalać na drażnienie zwierząt.

8) Zapewnienie dobrego stanu zwierząt sprawia, że są one spokojniejsze i zdrowsze. Właściwe żywienie, dostęp do bieżącej wody oraz ruch pozwalają na utrzymanie ich dobrej kondycji psychicznej. Należy pamiętać, że agresywne zachowania zwierząt mogą ulec nasileniu w przypadku ograniczenia ilości paszy lub wody, a także nadmiernego zagęszczenia stada i pozbawienia swobody ruchu.

9) Zabiegi weterynaryjne są stresujące dla zwierząt i mogą powodować ich agresywne zachowania. Zwierzęta

długo kojarzą nieprzyjemne dla nich sytuacje z danym miejscem i człowiekiem. Leczenie, unasiennianie i pielęgnację zwierząt należy przeprowadzać w specjalnym kojcu zabiegowym, w razie konieczności używać poskromów i korzystać z pomocy innych osób. Prac tych nie powinny wykonywać osoby na co dzień obsługujące zwierzęta.

10)Przeprowadzanie i transport zwierząt należą do czynności szczególnie niebezpiecznych i wymagają dużej ostrożności i rozwagi. Do wyprowadzania i wiązania zwierząt można używać tylko gładkich i mocnych linek, powrozów lub łańcuchów (bez węzłów i uszkodzeń). Nigdy nie należy okręcać ich wokół dłoni! Buhaje powyżej 12 miesiąca życia powinny być prowadzone za pomocą tyczki o długości co najmniej 140 cm, przymocowanej do pierścienia nosowego. Do transportu zwierząt należy wykorzystywać tylko przystosowane do tego celu przyczepy, posiadające mocne wiązania i odpowiednio wysokie barierki. Załadunek lub wyładunek zwierząt powinien odbywać się przy użyciu ramp, pomostów lub pochylni wyposażonych w zabezpieczenia boczne i podłoże ograniczające poślizg.

Zastosowanie się do powyższych zasad sprawi, że praca w gospodarstwie stanie się bardziej bezpieczna.

Marek Milewski
Placówka Terenowa KRUS
w Zambrowie